

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/200754,70-rocznica-buntu-przeciwko-kolektywizacji-w-Olendach.html>  
18.05.2024, 00:13

## 70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach

28 kwietnia 2024 r. miały miejsce uroczyste obchody 70. rocznicy buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach. W wydarzeniu uczestniczył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma.









70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Na zdj. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oraz Zbigniew Romaniuk. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

70. rocznica buntu przeciwko kolektywizacji w Olendach – 28 kwietnia 2024. Fot. Paula Prudziłowicz (IPN)

Uroczystości rozpoczęła msza święta w intencji Ojczyzny w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Rudce, pod przewodnictwem JE ks. biskupa Piotra Sawczuka, Biskupa Drohiczyńskiego.

Dr Mateusz Szpytma złożył wieniec pod krzyżem poświęconym mieszkańcom wsi Olendy. Następnie wspólnie z wójtem gminy Rudka Marcinem Gawrysiakiem oraz przedstawicielką Koła Gospodyń Wiejskich w Olendach Izabelą Zapisek odsłonił tablicę na terenie świetlicy wiejskiej w Olendach, upamiętniającą uczestników buntu.

W czasie uroczystości zastępca prezesa IPN wręczył również medal Reipublicae Memoriae Meritum regionaliście oraz działaczowi społecznemu Zbigniewowi Romaniukowi.

Protest mieszkańców Olend, w dniu 3 kwietnia 1954 r., był jednym z najbardziej spektakularnych spośród wielu przypadków zbiorowych wystąpień przeciw kolektywizacji, jakie miały miejsce w dawnym województwie białostockim. Kilkoro z uczestników, uznanych przez organy bezpieczeństwa za „prowodyrów” zajścia, zostało aresztowanych, osądzonych i surowo ukaranych: Bolesława Fronc i Bolesław Michalczuk – 1 rok więzienia, Franciszek Kwiatkowski – 8 miesięcy więzienia, Genowefa Osiel – 6 miesięcy więzienia, Anna Angielczyk – 1 rok więzienia w zawieszeniu na 3 lata, Wiesława Pampuch, Janina Balejko, Anna Kucharczyk – 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 3 lata. Bunt mieszkańców nazywany jest również „buntem babskim” ze względu na to, jak ważną rolę odegrały w nim kobiety.

Celem uroczystości było przypomnienie tej mało znanej w regionie karty historii oraz oddanie hołdu mieszkańcom Olend, uczestnikom wydarzeń z 1954 r.

\* \* \*

Medalem Reipublicae Memoriae Meritum Instytut Pamięci Narodowej honoruje tych, którzy działają na rzecz trwałego upamiętniania wydarzeń i postaci z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wspierają IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej.

Medal przyznawany jest instytucjom, organizacjom lub osobom fizycznym, które:

- pracują na rzecz zachowania pamięci o:

**a)** ogromie ofiar, strat i szkód poniesionych przez Naród Polski w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu,

**b)** patriotycznych zmaganiach Narodu Polskiego z okupantami, nazizmem i komunizmem,

**c)** czynach obywateli dokonywanych na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i w obronie wolności oraz godności ludzkiej

- angażują się w inicjatywy społeczne mające na celu trwałe upamiętnianie wydarzeń z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wybitnych obywateli zasłużonych w walce o niepodległość Państwa Polskiego,
- wspierają IPN w działalności naukowej, edukacyjnej, wystawienniczej i wydawniczej dotyczącej szczególnie ważnych wydarzeń z historii najnowszej,
- prowadzą społeczną opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi w kraju i poza granicami.

Medal dzieli się na trzy stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

Z inicjatywą nadania medalu mogą wystąpić członkowie komitetów ochrony pamięci walk i męczeństwa, organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji społecznych i zawodowych. Do zgłoszenia wystarczy przesłanie wypełnionego formularza do właściwego miejscowo oddziału IPN. Wnioskodawca podczas zbierania danych osobowych od

kandydata zobowiązany jest do przekazania informacji o przetwarzaniu danych osobowych.



70. rocznica buntu  
przeciwko  
kollektywizacji w  
Olendach – 28 kwietnia  
2024. Fot. Paula  
Prudziłowicz (IPN)



70. rocznica buntu  
przeciwko  
kollektywizacji w  
Olendach – 28 kwietnia  
2024. Fot. Paula  
Prudziłowicz (IPN)